

ne har en trumf ved at have den historiske metode præsent. Dette ikke være sagt for at forklejn nogen, men fordi Gunnar Jespersen utvivlsomt også vil være i stand til at tilgodese de relevante krav til dokumentation og fremlægelse af kildemateriale. At klædemanden i Herning så tillige kan lægge sin viden klart frem og omsætte den i et letlæseligt sprog kan aldrig være et minus.

Erna Lorenzen

Sv. Eegholm-Pedersen: *Utrykte Holbergiana i universitetsarkivet*. (Det danske Sprog- og Litteraturselskab, 1979). 129 s.

Der er bevaret meget få manuskripter fra Ludvig Holbergs hånd, og der findes ikke mange breve fra ham ud over skrivelser af forretningsmæssigt indhold. Det er en alvorlig mangel, da det forhindrer en pålidelig undersøgelse af Holbergs egen retskrivning; man kan ikke gå ud fra, at hans trykte bøger viser den, men må forudsætte, at de mere gengiver, hvorledes de vekslende sættere har ment, ordene skulle staves. Det har man længe været klar over, og allerede 1886 bragte L. Koch i en afhandling i *Historisk Tidsskrift* 5.r., VI bd. en bogstavret gengivelse af et votum af Holberg ud fra den betragtning, at det var af værdi at se hans personlige retskrivning. Det drejede sig om de slesvigske studenters adgang til kommunitet. Han sidestillede Slesvig og Holsten og mente ikke, at studenter fra det danske hertugdømme havde krav på nogen støtte fra Frederik 2.s stiftelse, mens tyskeren C. L. Scheidt mente, at de havde ret hertil, da Slesvig var »ein der Krone incorporirtes Land«. 1897 blev spørgsmålet om Holbergs egenhændige breve taget op af

Verner Dahlerup i *Dania*, 4. bd., men resultatet var ikke stort.

I Sv. Eegholm-Pedersens bog er der samlet, hvad universitetets arkiv gemmer af Holbergiana. Holberg var fra 1737 kvæstor og har i denne stilling på mange måder gjort sig fortjent, men bogen er ikke en beretning om administrationen af universitetets formue i hans tid; dens opgave er at belyse Holbergs skriftsprog, ikke at give et historisk bidrag til hans biografi, men alt, hvad der kan øge vor viden om hans ikke meget kendte privatliv, har værdi.

Det er unødvendigt at anføre, at bogen udgiverteknisk imødekommer alle krav. Derimod savnes en liste over den litteratur, der er benyttet eller har tilknytning til emnet; den ville samtidig være en brugelig bibliografi, men måske har prishensyn forbudt det.

Helge Søgaard

Godthåb-Nûk, 1728-1978 i tekst og billeder. (Nûk 1978). 175 s.

Godthåb kommune har i anledning af byens 250 års jubilæum bedt cheferne (eller de forhenværende chefer) for Godthåbs mange institutioner om at beskrive deres område i forhold til byen. Man får her noget at vide om centraladministrationen, retsvæsenet, sundhedsvæsenet, uddannelserne, avisen, kirken og menighedslivet. Det er meget uensartet. Alle begynder de med Hans Egede, men mens nogle er rent opremsende om personer, tenderer andre mod institutionshistorik, og der bliver således meget lidt Godthåb at relatere det til. GTOs (Grønlands Tekniske Organisation) bidrag om byudviklingen efter 1950 holder sig dog tæt til sit emne og er en udmærket gennemgang. Dog savnes stærkt nogle bykort, for at man kan stedfæste de i teksten omtalte bygninger og projekter.

Publikationen er gennemillustreret med mange hidtil upublicerede fotografier. Billedteksterne kunne der dog godt være ofret en hel del mere energi på. Kun få har datering, og alt for ofte kan kun den i forvejen sted- og personkendte udpege de bygninger og personer, teksten refererer til.

Erindringsbilleder er der også. Hans Jacobi, der et liv lang stod i handelens tjeneste i Grønland, fortæller træk fra mellemkrigstiden om byen i arbejde og fest. Noget helt for sig selv er dog forfatteren og godthåber Hans Lynges 2 artikler. Dels »Godthåb gennem tiderne«, og dels »Erindringer fra Godthåb«. De udmærker sig ved at tage udgangspunkt i grønlænderne og betragte det koloniasatoriske væsen med en stille undren og megen overbærenhed. Herregud, når de hvide nu så gerne ville!

Især den sidste artikel er sprudlende morsom. Dybt forankret i troen på grønlændernes absolutte fredelige og omgængelige natur skildres de som sagtmødige betragtere af de hvides gøren og laden i den ene kostelige historie efter den anden, idet de forbeholdt sig en godmodig hævn, når lejlighed gaves. En sådan lejlighed var f.eks. ved kongebesøget i 1921, da kongen ville se grønlænderne handle i butikken. Hurtigt blev der udvalgt nogle grønlændere til på koloniens regning at forsyne sig. Én for én kom de ud af butikken med hænderne fulde af lutterting, som ellers var reserveret de danske (europæisk proviant). Den latter, som folkemængden modtog dem med, var ikke møntet på de udvalgte, men de danske har nok i den efterfølgende tid måttet høre mange hentydninger til, da kongen var på besøg i butikken.

Det kan godt være, at det kik ind ad grønlændernes vinduer, Hans Lynges giver os, ville se anderledes ud, om an-

dre øjne så. Men det vil være svært at levere det med større fortællekunst.

Axel Kjær Sørensen

Palle Lauring: *Dansk Vestindien, historien og øerne*. Med fotografier af Kirsten Kyhl, Palle Lauring m.fl. (Forum, 1978). 306 sider.

Palle Lauring har før beskrevet forskellige danske landsdele og deres historie. Turen er nu kommet til en del af Danmarks gamle tropekolonier, nemlig Virgin Islands of USA eller det tidligere dansk Vestindien. Resultatet er blevet en læseværdig bog, hvori forfatteren på sin levende måde fortæller om øernes historie og om sin rejse dertil. Der er flere spændende kapitler. Et eksempel herpå er afsnittet om det store slaveoprør på St. Jan i 1733, der lykkedes så godt for oprørerne, at man måtte hidkalde udenlandske tropper for at nedkæmpe det. Forfatteren drager her (s. 71) nytte af sin viden om St. Jans geografi: »Væsentligst var øens terræn. Den er lille, men vanskelig. Den var mere åben i 1733 end i dag, hvor de gamle sukkermarker er sprunget i busk og groet til med skov, så plantagernes ruiner ligger tykt groet til med træer og lianer. Men der er meget lidt fladt land på St. Jan... Klippegrund og grus og brokker, klippehuller, løse sten, lianer, træer, buske og urter i et filter så tæt og tykt, at man ikke ser ret langt frem. En gæst i dag skal ikke gå dybt ind i skoven for at se, at guerillakrig her er en hård opgave«. I forhold til den ældre litteratur, f.eks. Vore gamle Tropekolonier bd. 1-4, 2. udg. 1966-67, har Palle Lauring indtaget nogle nyere amerikanske værker om slavekolonierne. F.eks. har han således fået frem, at epidemiske faktorer havde stor betydning for kolo-